

Inhoud

Voorwoord	9
1 Het veld moet groter: verenigingsvitaliteit in veranderende tijden Stijn Verhagen	13
1.1 Utrecht als proeftuin	14
1.2 Vermaatschappelijking en veranderende binding	16
1.3 Onderzoeksvraag: duurzame verbetering	22
1.4 Onderzoek op twee niveaus	24
1.5 Conclusie en vervolg	27
2 De werking van vitaliseringsprocessen Pim van Heijst en Stijn Verhagen	29
2.1 Factoren voor vitalisering	31
2.2 Samenspel van (f)actoren	35
2.3 Conclusie	36
3 Identiteit en missie: wie zijn wij en waartoe zijn wij op aard? Jan Boessenkool en Nick Nuijten	39
3.1 Voetbalverenigingen in historisch perspectief	41
3.2 Ambitie definiëren	47
3.3 Zoeken naar identiteit	51
3.4 Conclusies en aanbeveling	56

4	“Het is niet alleen voetbal dat je hier doet” Ploeteren, steggelen en improviseren voor een beter verenigingsklimaat	61
	Stijn Verhagen	
4.1	Het verenigingsklimaat in cijfers	62
4.2	Maatregelen voor sportiviteit en respect	65
4.3	Utrecht onderweg naar 2016	68
4.4	Succesfactoren en leerpunten	74
4.5	Conclusies en aanbevelingen	79
5	De handen van de club: wie klaren er het werk?	83
	Inge Scheijmans en Bas van Nierop	
5.1	Vrijwillige inzet onder druk?	85
5.2	Verschillende typen leden	89
5.3	De handen van de Utrechtse clubs	92
5.4	Conclusies en aanbevelingen	103
6	Communicatie: de achilleshiel van iedere vereniging?	109
	Pim van Heijst	
6.1	Doelrationele benadering van communicatie	109
6.2	Het prikbord doet nog dienst	110
6.3	Via via is een valkuil	112
6.4	Conclusies en aanbevelingen	120
7	Hoe de bal blijft rollen	125
	Stijn Verhagen en Eelco Koot	
7.1	Van <i>one size fits all</i> naar maatwerk	127
7.2	Vitaliseringsfactoren	131
7.3	Aanknopingspunten voor verbetering	135

Notenlijst	143
Literatuur	145
Bijlage 1 De tien Utrechtse voetbalverenigingen van <i>Vereniging in bedrijf</i>	157
Bijlage 2 Het begrip vitaliteit	163
Bijlage 3 Hulpmiddelen om vrijwilligers te vinden en te binden	167
Over de auteurs	173